

„Szeretnénk, ha Pécs felkerülne a komolyzene térképére”

A zenekar megújulásának harmadik szakaszára készülnek a Pannon Filharmonikusok

A Pannon Filharmonikus Zenekar tavaly megkapta az Európai Kulturális Fővárosa – Pécs 2010 (EKF) utazó nagykövete címet, emellett pedig területi Prima díjas lett, így idén már automatikusan jelölik a társulatot a Prima Primissimára is. Folytatódik hát az együttes sikersorozata, s bár Pécs városa nehéz gazdasági helyzetben van, a zenekart nem sújtják anyagi megszorítások. Az utóbbi időszak legfontosabb eseménye az együttes életében talán az, hogy a közgyűlés december közepén megszavazta az 1100 férőhelyes, öt próbatermes hangversenyterem felépítését. A pécsi muzikusok igyekeznek mindent megtenni a jó előadásokért, s maguk is fontosnak tartják, hogy rendszeresen próbajátékokon mutassák be tudásukat. Eközben pedig lassan elkezdődik a zenekar megújulásának harmadik szakasza. Az együtttest érintő ügyekről és az EKF-programról a Pannon Filharmonikusok zeneigazgatója, vezető karmestere, Hamar Zsolt, valamint az együttes igazgatója, Horváth Zsolt beszélt.

A zenekar fontos szereplője a 2010-es EKF-programnak, viszont a projekt elnyerése óta már négyen is távoztak a vezetői közül. Milyenek látják a helyzetet?

Hamar Zsolt – Mivel eddig még senki sem vállalkozott ekkora és ilyen nehézségű feladatra, úgy tűnik, hogy néhány „gyerekbetegség” elkerülhetetlen... De úgy vélem, talán a legfontosabb az, hogy mindebből vonuljon ki a politika. A most következő két esztendőben végre már végleges formába kell önteni a szakmai programokat. Bízom abban, hogyha lezárulnak a hatalmi harcok, akkor még van esély rá, hogy az EKF 2010-ben világraszóló esemény legyen. S úgy vélem, attól, hogy más országokban art direktor vezényelte le a programsorozatot, nekünk nem kell feltétlenül ezt a mintát követnünk. Jelenleg ugyanis nem látok erre a pozícióra megfelelő embert... A lényeg, hogy megvalósítsuk a nagyszabású terveket, s erre van két esztendőnk.

Horváth Zsolt – Valóban sok rossz hírt hallani az EKF-el kapcsolatban, azonban e téren mindenkit ki kell ábrándítanom, aki tőlem is ilyeneket vár. A PFZ számára eddig csak lehetőségeket hozott ez a projekt, illetve elkezdett egy olyan, kulturális alapú diskurzust, amely ráirányította a városvezetés figyelmét a területünkre. Számomra az elmúlt esztendő két kiemelkedő sikere, hogy a közgyűlés az új Kulturális Stratégiájában a zenei ágazatot, ezen belül együttesünket jelölte meg elsődleges prioritásként, emellett megszavazta a hangversenyterem építését, amelynek

szakmai előkészítését végeztem, s végleges programja döntően egyezik az általam készített elő-megvalósíthatósági tanulmánnyal. Hogy érzékeltessem a jelentőségét mindennek: egyrészt városunkban épül meg az ország második, európai lépték szerint is jelentős hangversenyterme a Művészetek Palotája után, másrészt olyan fizikai környezet teremődik a zenekar működéséhez, amely újabb távlatokat nyit a fejlődéshez.

Önök szerint a 2008-as esztendőben hová kellene eljutni az EKF-projektnek?

Horváth Zsolt – Ez egy rendkívül összetett, folyamataiban egymásra épülő uniós és országos együttműködésben megvalósuló vállalkozás. Az idej tennivalókat a menedzsmentet irányító főigazgató és a városvezetés biztosan átlátja, én nem kísérleteznék ilyesmivel. A zenekar vonatkozásában az EKF-et is jelentősen befolyásoló, tavasszal aktuális kulturális intézményi átalakítás befejezését várom 2008. végére. Ilyen kérdés például az, hogy ki üzemelteti a hangversenytermet, s itt is még teljesen nyitottak a lehetőségek. Bízom benne, hogy a PFZ intézményét érintő kérdések az átalakítás során csak pozitívak lesznek, és így 2009-ben megváltozott, de már újra stabil környezetben végezhetjük a munkánkat.

Mit fog tenni a zenekar az EKF-program nagyköveteiként?

Horváth Zsolt – Az EKF nagykövetei cím felelősségteljes feladat. A Pannon Filharmonikusok

Hamar Zsolt

kusok a régióban a minőség védjegyévé váltak. Hírét visszük a városnak, akkor is, ha mindössze tesszük a dolgunkat. A nagykövetségi cím a hírvívő feladatát adja együttesünknek: minden utazásunk során, Magyarországon és külföldön egyaránt, feladatunk az EKF-ről is tájékoztatni az ott élőket. A címet az együttes viseli, a feladatot természetesen közösen látjuk el: muzsikusaink a színpadon, a menedzserek a színpalák mögött vagy a kamerák előtt. Meggyőződéssel tudom a jóhírért vinni az EKF projektnek, hiszen alapelvvel maximálisan egyetérték – ezt valósítjuk meg a zenekarban évek óta – a nehézségeket pedig egy ekkora volumenű program esetén és a mai Magyarországon, nehezen elkerülhetőnek érzem.

Az EKF előkészítő, tematikus esztendőinek sorában most a környezet- és egészségkultúra éve következik. Ez mit jelent a zenekar szempontjából?

Horváth Zsolt – Számos ponton kapcsolódunk a felvezető év tematikájához: Harmonia Humana címmel hirdettük meg a 2007/2008. évadunkat. Az elmúlt esztendőben zenekarunk egyik legnagyobb értékével, évadának tematikájával kapcsolódott az Európa Kulturális Főváros projekthez. 2008 az Egészség és Környezetkultúra éve a felvezető évek sorában, s az egészség számunkra a testi és lelki egészséget, az egyensúlyt jelenti. Ezért az évad koncertjen lelki harmóniát kínálunk. A Pannon Filharmonikusoktól megszokott színvonalas zenei esteken, világhírű szólisták fellépésével a mi Harmonia Humana elvünk érvényesül: lelki táplálékunk a zene, amely nélkül életünk nem lehet sem harmonikus, sem humánus. Az évet megnyitó újév „üzenet”-hangversenyünkön megszólaltak városunkhoz kötődő neves személyiségek, akik ebben az évben az egészség és a zene, a művészet viszonyára hívták fel a figyelmet, s közöttük volt például Dr. Tényi Tamás zenete-

Horváth Zsolt

rapeuta. A Pannon Pocaklakó Programunk is ennek az évnek „köszönhető”: az évadban a várandós kismamák ingyen látogathatják koncertjeinket Pécsen, hiszen számos klinikai vizsgálat bizonyítja, hogy a komolyzene már az anya hasában is hatással van a kicsi lelki és szellemi fejlődésére.

S már elkészült a 2010-es EKF-program-sorozat nyitókoncertjének is a programja, s látják a vendégművészek névsorát?

Hamar Zsolt – A fejemben már összeállt a műsor, s tudom azt is, milyen szólistákkal szeretném előadni, de persze még nincsenek szerződések... Egy biztos, hogy a méltó lesz a koncertterem ünnepi megnyitásához. Két év elegendő rá, hogy felépüljön, hiszen úgy vélem, a mi együttesünk története is azt mutatja, hogy semmi sem lehetetlen. Kitartóan küzdöttünk mindenért, s ha kidobtak bennünket az ajtón, akkor visszamentünk az ablakon. Ki gondolta volna korábban, hogy el tudjuk hozni Mischa Maiskyt?

Hét esztendeje irányítja az együttest. Minek tulajdonítja az eddig elért eredményeket?

Hamar Zsolt – Egyetlen szóval tudok válaszolni: verseny, verseny, verseny. Minden pillanatban és az együttesen belül is a folyamatos megmérettetésre törekszem, éppen azért, hogy mindig a legtehetségesebb, legjobb muzsikussá játssza az adott szót, üljön az első pultban. S ma már a zenészek is tudják, senkinek sincs bebetonozott a helye az együttesben. Ez lehet, hogy az egyénnek rossz, a zenekarnak azonban jó.

Biztos benne, hogy az együttes szempontjából jó?

Hamar Zsolt – Igen, minden ellentétes állítással szemben. Állandóan játszom a helyekkel, s azzal, hogy például ki legyen az első vagy a második klarinétos. Ma már azzal is

szembe kell nézni, hogy az élethosszig szóló szerződésekben hinni utópia... Egy hegedűsnek 3 óra zenekari próba után ugyanennyit kell otthon is gyakorolnia, hogy rendbe tegye játékát, hogy estéről-estére a legjobb teljesítményt nyújtsa. Erre lehetőséget kell adni a zenészeknek, de ezzel tudni kell élni is... Az ősz során kikerült az együttesből néhány olyan ember, aki nem ütötte meg a megfelelő szakmai színvonalat. Fiatalkorú művészekkel pótoltuk őket, s új hangversenymesterrel is gazdagodott a zenekar.

Próbajátékon döntött arról, hogy kit vegyen fel koncertmesternek?

Hamar Zsolt – Igen, de ez meghívásos megmérettetés volt, s Bujtor Balázs bizonyult a legjobbnak. Az új tagok keresésében azonban sajnos komoly gondot jelent az itthon jellemző fővárosközpontúság. Valahogy mindenki azt hiszi, hogy a Budapest táblánál véget ér a zenei élet... Így jelenleg több üres álláshelyünk is van, melyeket az elmúlt hónapok próbajátékain nem töltöttünk be. A „belépési limit-ből” ugyanis nem engedhetünk, így úgy döntöttünk, hogy rendszeresen vendégeket hívunk, bízva abban, hogy megtetszik nekik a nálunk folyó munka. Aki ugyanis egyszer együtt játszik velünk, azt el tudjuk kápráztatni. S így talán kedvet kap ahhoz, hogy rendszeresen ebben az együttesben muzsikáljon. Egyébként az utóbbi időszakban szerződés köt a zürichi Operaházhoz, és Svájcban figyelve egészen más optikán keresztül látom a hazai zenei életet.

S hol tart a zenekarépítésben?

Hamar Zsolt – Sporthasonlattal élve, eddig arra törekedtünk, hogy meg tudjuk ugrani az olimpiai szintet. Most már csak centik hiányoznak. Szeretnénk végre ezt is teljesíteni, emellett pedig fejleszteni akarjuk azt a képességünket, hogy erre a magas szintre minden nap képesek legyünk. Az utóbbi években nagyobb hangsúlyt kapott a technikai tudás, a hangszeresjáték képzése, s most a zenekart együttgondolkodni is meg kell tanítani. A következő lépés emellett a rendszeres kamarazenélés előkészítése, hiszen ez mindenfajta muzsikálás alapja. S bár erre nem lehet a tagokat kötelezni, mégis, a zenészek szívesen vesznek benne részt. Egyébként is azt kell mondjam, nekem csodálatos együttesem van, hiszen november elején a tagság ismét, teljesen magától, egyéni próbajátékon vett részt.

Saját elhatározásukból játszottak a megmérettetésen?

Hamar Zsolt – Igen. Kaptunk ugyanis némi többletpénzt, s ennek elosztásáról a próbajáté-

ték alapján döntöttünk. S rendkívül pontos képet kaptam arról is, hogy melyek az erős, és melyek az erősítő pontok. Akadt olyan muzsikos, aki azt mondta, milyen jó, hogy vannak ezek a belső meghallgatások - a véleményeim szerint ugyanis több is lesz az év során belőle - mert így ki tudják próbálni magukat ilyen kiélezett helyzetben, s ennek később biztosan nagy hasznát látják...

Önök szerint hogyan lehet elérni, hogy évről-évre jobb legyen a zenekar?

Hamar Zsolt – Jól kell minden koncerten játszani, s arra kell törekedni, hogy minél nevesebb művészek muzsikáljanak velünk. Ebben a szezonban már olyan bérelti sorozataink vannak, amelyek meghívott vendégeinek névsora akár a berlini, a bécsi vagy az amszterdami zenekar honlapján is szerepelhetne. Hogy csak néhány művészt említsek: Mischa Maisky, Peskó Zoltán vagy Leopold Hagert. S nagyon örülnék, ha akárcsak az Operaháznál, nálunk is három évre előre lehetne tudni, hogy mekkora összegből gazdálkodhatunk, s ennek alapján tervezhetnénk... Szerencsére a vendégeink hírünket viszik a világban, így egyre többen ismerik a pécsi zenekart. Szeretnénk elérni, hogy Pécs végre felkerüljön a komolyzene térképére.

A kiváló koncertek mellett mit tudnak még tenni a sikerért, a nagyobb népszerűségért?

Horváth Zsolt – Talán egy étellel kapcsolatos példával tudnám érzékelteni, hogyan tevékenykedik a Pannon Filharmonikus Zenekar. Mi nem egy műanyag tányéron talált kaviár, és nem is egy Zsolnay-étkészleten szervírozott, odaégetett pirítós vagyunk. Sem a forma, sem a tartalom nem működik egymás nélkül, és csalódást okoz, ha bármelyik sérül. A kiváló koncertek egy megtervezett koncepció részei. Mind elhelyezésük, mind előkészítésük, mind pedig utóéletük a menedzsment feladata és sikere, a szakmai tartalom, minőség a muzsikusokon múlik. Az újévi koncerthez ugyanúgy hozzátartozik a szünetben felszolgált pezsgő és marcipántal-lér, a műsorpolitikában az újdonságra törekvés, a páholytagság-rendszerben a három évre eladott páholyok, valamint a koncertet fogadó exkluzív állófogadás, ahol nagyértékű ajándékokat kapnak közönségdíjas muzsikusaink. Minden hangversenyünk művészeti esemény, és egyben közönségünkkel, támogatóinkkal, muzsikusainkkal és a környezetünkkel való kommunikáció eszköze is.

Hol tart a „megháromszorozzuk a közönségünket” projektjük?

Horváth Zsolt – A legutolsó kampányunk jelszava: MINŐSÉG: INNOVÁCIÓ: PANNON FILHARMONIKUSOK. A közönségünket már régen megháromszoroztuk, ráadásul úgy, hogy nem kommersz műveket tűztünk műsorra, hanem továbbra is a minőségre törekedtünk. A publikum megszólításában innovatív megoldásokat kerestünk, amelyekkel mind szélesebb rétegeket tudtunk elérni, és zeneszeretővé tenni. Az innováció alatt az általunk felfedezett, új helyszíneket is értem, a sajátos műsorpolitikát, amelyet még nem alkalmazott senki. De ide tartozik az egyéb rendezvényekkel való együttműködés, ami a kísérletező kedvünket, nyitottságunkat tükrözi, hangsúlyozom, a szakmai szempontok maradéktalan elsőségével. Ilyen például Pécs alvóvárosába kihelyezett, kifejezetten családi hangversenysorozatunk, a „Segítség, komolyzene”, a cross over-produkcióink, a sokat emlegetett újévi hangversenyünk, amely szintén nem a hagyományokat követi, vagy a nemrég indult MEZZO Operafesztivál szakmai védnöksége, de még számos más példát is tudnék sorolni. Az ötleteinkre „vevő” a közönség, és úgy vélem, sikerült a komolyzene elefántcsonttoronyán tágas ajtókat nyitnunk.

Az egy évvel ezelőtt, a Zenekar számára készített interjúban Hamar Zsolt nyilatkozott arról is, hogy szeretnének regionális együttessé válni.

Horváth Zsolt – Az EKF-projekt kapcsán a regionális együttes régiója úgymond kiszélesedett, hiszen a projekt a Déli Kulturális Övezetben gondolkodik, amely túlmegy a dél-dunántúli régió határain. Sajnos, a regionális közigazgatás nem jött még létre Magyarországon, így tulajdonosi vonatkozásban nem beszélhetünk regionális együttesről. Azonban kulturális szolgáltatóként nemhogy a Dél-Dunántúlon, de Horvátországban, Eszéken is a Pannon Filharmonikusok jelentik „A” szimfonikus nagyzenekart. A budapesti béreltünkről sem lehet elfeledkezni. A sorozat sokak számára meghökkentő lehetett a szakmában, hiszen rengetegen tették fel a kérdést, mit keres egy pécsi zenekar az amúgy is telített budapesti piacon? A PFZ már a nevének megváltoztatásával is jelezni kívánta, hogy nem csupán egy vidéki kisváros szimfonikus zenekara akar lenni, hanem a Pannon Filharmonikusok, ami részünkről összetetten értelmezett zenei együttes: a minőség és innováció védjegye. S a zenekar napjaink Magyarországon ritka példává vált. A társulat saját akaratából a megfelelő szakmai vezetéssel, valamint menedzsmentszemlélettel olyan szakmai minőséget és elismerést tudott kivívni magának, amelyre én nem látok példát mostaná-

ban. A budapesti hangversenysorozat tehát a szakmai minőség vállalását jelenti: az együttes értéke független attól, hogy hol van az intézmény fenntartója és hivatalos „működési területe”.

Milyennek találják az új polgármester viszonyát az együtteshez?

Horváth Zsolt – A PFZ mára a minőség védjegye lett a régióban, s ezt a fenntartó, az EKF menedzsment, a közönség, a gazdasági környezet is visszaigazolja. Tavaly átvehettük a Területi Prima díjat, amely a 2008-as Prima Primissima díjra automatikus jelölést von magával. Ez az elismerés nagyon fontos a zenekarnak: speciális közönségdíjként értelmezem, hiszen az a gazdasági környezet, amelyben a közönségünkkel együtt élünk, nemcsak a muzsikánkat tapsolja meg, hanem az egész működésünket. Az együttesnek kiváló a kapcsolata a polgármesterrel. Pécs városa rendkívül nehéz anyagi helyzetben van, sok az adóssága, így számos megszorítás és különböző megvonások sújtják az intézményeket. A polgármester és a közgyűlés azonban felismerte, hogy a PFZ olyan értéket jelent a városban, amely önmagában megvalósította az EKF célkitűzéseit, már 2010 előtt. Természetesen ezt nemcsak hangversenyeken kell felismertetni a városvezetéssel. Mindennek köszönhetően a mi intézményünket – egyedülállóan a városban – nem sújtja költségvetési megszorítás, visszaállítják az ősz folyamán elvett álláshelyeinket, sikerrel pályáztunk projektjeinkkel a tavalyi évben kiírt EKF pályázatokon. A „társfőváros”, Essen hat hangversenyre adott meghívást. Röviden összefoglalva a zenekar számára nem az EKF mutatta meg a jövőbe vezető utat, ám a projekt a nehézségei ellenére a mi utunkat segíti...

Zenekari igazgatóként milyen feladatai lesznek a 2008-as esztendőben?

Horváth Zsolt – A jelenlegi helyzetünk igazolja, hogy az öt évvel ezelőtt elkezdett stratégia helyes volt, s az együttes eddig a megújulás két periódusán van túl. A harmadik pedig ebben az évben kezdődik, és 2011-ig, a zenekar fennállásának 200. évfordulójáig tart. Ez a periódus, s ezzel együtt a 2008-as év a számomra „hardver-t” jelentő terem megépüléséhez kapcsolódó team-munkát, valamint a „szoftver” azaz zenekar és a zenei programok megfelelő előkészítését, menedzselését jelenti majd. Mindez komplex folyamatmenedzselést takar, a zenekar belső humán erőforrás politikájától elkezdve a budapesti sorozatig, s a nagyon sokrétű, külső kommunikációig.

R. Zs.